

Posudek vedoucího práce na diplomovou práci Lucie Vostré Ilustrace v díle Petra Nikla, Martina Velíška a Františka Skály ml.

Diplomantka se soustředila na ilustrační práci tří výtvarníků, z nichž dva jsou spojeni působením ve skupině Tvrdohlaví, třetí s nimi má společnou poetiku grotesky a nadsázky, které rád uplatňuje v kresbě a malbě.

Záměr soustředit se na „užité umění“ ilustrace a typografie souvisí s generačním zájmem řady výtvarníků přelomu 20. a 21. století, a jmenovaných zvláště, o jazyk historické symboliky, periférie, kýče, komiksu, ale také se zájmem o pohádku a mýtus. Vostrá zkoumáním žánru ilustrace v tvorbě tří jmenovaných tvůrců ukazuje, jak strategie a ikonografie jejich „vysoké“ tvorby se projevuje i v ilustraci, dokonce jak místy postupy v ilustraci ovlivňují zpětně „volnou“ tvorbu. Nakonec ovšem výsledkem práce je možná nekonstatované zjištění, že u tří vybraných umělců se „vysoké“ a „nízké“ stírá, prolíná, a naopak nízké má v očích některých z jmenovaných statut toho, co je považováno za volné umění.

Přes spřízněnost trojice tvůrců se zájmem o tajemství a místy až dadaistickou subverzi autorka ukazuje, že každý z nich je individualitou, která neakceptuje bezezbytku strategie dvou zbývajících. Tak Skála má jakýsi respekt k tradici zejména 19. století (srov. jeho nevole s parodickou ilustrací Babičky od Velíška, motiv cesty a deníku v návaznosti na K.H. Máchu apod.), Velíšek je nejvíce groteskní, ale také sociálně satirický, čímž jakoby navazoval na strategie ironické kritiky společnosti v obrazech Michala Rittsteina 70. let. Nikl má s groteskou a dadaistickou absurditou asi nejméně společného, je spíše dědicem do sebe zahleděných spirituálních tendencí ve stopách Jana Zrzavého či autodidaktů spiritistů. Na rozdíl od Skály nevyužívá humor, ani satiru jako Velíšek.

Zatímco Skála i Nikl mají velkou škálu médií, které využívají (Skála zejména fotografie, Nikl hudba, performance, objekty-hudební nástroje), Velíšek zůstává důsledně v zajetí karikaturní kresby.

Autorka postihla hluboký a společný zájem všech tří umělců k hudbě. Oprávněně vyzdvihuje tzv. okrajové, nízké práce (ilustrace, plakát, obaly na gramofonové desky a CD). Jako společně shledává sklon k banálním a pokleslým námětem a čerpání z obyčejných životních zkušeností. Vystihla Niklovu podstatu tvorby jako hry a „niterného tajemství“, jeho ilustrace působí tajemně, zatímco Velíškův groteskní „paralelismus“ (existence neexistující situace a její ztvárnění v kresbě) působí „usměvně“. Skála také hledá jako Nikl „nevyřčená tajemství“, současně je dle autorky myslím oprávněně zdůrazněna jeho schopnost – asi nejvíce ze tří jmenovaných - proměnit výtvarný jazyk. Autorka dobře charakterizovala jeho tvorbu v napětí humoru, persifláže a „tristnosti“ (Vostrá) s další stránkou, která shledává v inspiraci v přírodě. I tu, myslím, Skála aktivuje ve značně podvrtné poloze.

Domnívám se, že Vostrá napsala zajímavou práci čtivým jazykem, dokázala rozpoznat nejen afinity, ale i rozdíly jmenovaných tvůrců a zejména se jí dle mého soudu podařilo ukázat fenomén „ilustrace“ a doprovodných žánrů jako cosi, co pro dané umělce je součástí stejných experimentů, které se odehrávají v jejich „vysokém“ umění. Do jisté míry na příkladu těchto tvůrců rehabilitovala „užité umění“ ilustrace uvedené doby.

Z výše uvedených důvodů doporučuji diplomovou práci Lucie Vostré k obhajobě.

V Praze 6.5. 2007

Prof. PhDr. Vojtěch Lahoda, CSc.